

CHWIŁA

Cena 60 hal.

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

PRENUMERATA:
Miesięcznie we Lwowie 10 K. bez dostawy
do domu.
OGŁOSZENIA wedle umowy.

REDAKCJA, ADMINISTRACJA I EKSPEDYCJA:
— LWÓW, PASAŻ HAUSMANA. L. 1. —

Liga narodów

(Jej organizacja i cele wedle projektu przedłożonego konferencji pokojowej).

My współcześni świadkowie rozprzeżenia długowiekowych związków państwowych i za traty dóbr i wartości skutkiem niszczycielskiej roboty kilkuletniej wojny przeżywamy jednak zarazem wzniosłą chwilę, w której zaczynają się ziszczać zwrótnie w dziejach ludzkości myśli, dawne niebiańskie idee proroków Izraela, marzenia wielkich filozofów ośmnastego wieku i zasady praktycznego ideologa dzisiejszej doby, prezydenta Wilsona.

Oto jak przepowiada prorok Jezajasz: „Kiedyś u sycytki dni będzie wzniesiona góra domu Bożego nad szczytem gór i wywyższona ponad wzgórza a wszystkie narody płyną do niej i licznie ludy ciągną, mówiąc: Tedy wynijdźmy na górę Pana, do domu Boga Jakóba, by nas uczył dróg Swoich i byśmy kroczyli Jego ścieżkami, gdyż z Syonu wyjdzie nauka i słowo Boga z Jeruzalemu. Wówczas On będzie sędzią między narodami i rozstrzygał wielu ludom; a one przekują swe miecze na lemiesz i zdry swe na przynóżki. Już nie będzie jeden lud przeciw drugiemu podnosił miecza a wojny od tąd nikt uczyć się nie będzie”.

Za naszych zaś czasów Wilson głosi: sprawiedliwość, na której ma być zbudowany pokój, nie zna uprzywilejowań, jenó tylko równe prawa interesowanych ludów.

Na tych to ideach i zasadach wznosi się w naszych oczach wspaniały gmach związku narodów, który oby tylko przyszedł do skutku zgodnie z zamiarem inicjatora i oby pod wpływem niezrozumienia i zawiści krytyków „profesora” nie pozostał jedynie piękną utopią na dowód, że wielka chwila znalazła małe pokolenie.

Na razie, co prawda, mamy do czynienia jedynie z projektem utworzenia Ligi narodów, jaki przedłożono kongresowi pokojowemu w Paryżu. Być może, że projekt ten w szczegółach ulegnie niejednej zmianie. Mimo to sam fakt, że kongresowi dano sposobność zajęcia się nim i że za nim stoi prezydent Wilson, który co do zasadniczych jego myśli porozumiał się z przedstawicielami głównych państw, stanowi zdarzenie ogromnej wagi. Jeśli bowiem projekt ten przyobleczy się w ciało, powstanie dzieło wieko pomne, o znaczeniu epokowym w dziejach ludzkości.

W myśl zasad inicjatora i propagatora projektowana liga narodów ma ogarnąć z czasem wszystkie ludy świata, nietylko niektóre państwa. Cele związku narodów nie ograniczają się tylko do zagwarantowania członkom całości terytorjalnej, lecz rozciągają się na sprawy społeczne i gospodarcze o znaczeniu międzynarodowym, jak np. na uregulowanie spraw robotniczych i ochrony robotników. W ten sposób ziszcza się do pewnego stopnia marzenie pacyfistów i propagatorów idei gospodarstwa międzynarodowego, kładzie się podwaliny pod międzynarodowe, wspólne ustawodawstwo i pod wspólne wykonywanie administracji, czyli pod stworzenie wyżej jednostki organizacyjnej, nad państwa, ponad państwami związkowej.

W skład związku mają wejść na razie wielkie mocarstwa koalicyjne, jak Stany Zjednoczone, Anglia, Francja, Włochy i Japonia i — dzień szereg państw z niemi sprzymierzonych. Po ostatecznym porozumieniu się i ustaleniu między temi państwami zasad związku zostaną

Wybuch amunicji we Lwowie.

Magazyn amunicyjny wyleciał w powietrze.

Biuro prasowe przesyła nam następujący komunikat:

Jeden z naszych magazynów amunicji trafiony przypadkowo pociskiem, wyleciał w powietrze i to było powodem bardzo silnych detonacji, rozlegających się wczoraj w całym mieście od godz. 6-tej popołudniu.

Dowództwo „Wschód” rozporządza dostępną ilością amunicji w wielu innych magazynach, tak, że strata spowodowana tym wybuchem, ogranicza się wyłącznie do pewnej szkody

materyjalnej oraz do straty w ofiarach samego wypadku w najbliższym otoczeniu.

Na przebieg walk oraz na dostarczanie amunicji oddziałom bojowym wpłynąć to zupełnie nie może.

Szczególną uwagę zwraca się na to, by ludność nie dotykała się amunicji rozrzuconej przez wybuch, lecz o ile możliwości w sposób widoczny ograniczała miejsca, na które amunicja rozrzuconą została i donosiła o tych miejscach bezwzględnie władzom wojskowym.

Zamknięcie szkół lwowskich.

Galicyjska Rada szkolna krajowa ogłasza:

Z powodu nieustającego ostrzeliwania miasta ciężkimi pociskami i połączonego z tem poważnego niebezpieczeństwa życia i zdrowia uczącej się młodzieży szkolnej, Rada szkolna krajowa, licząc się z odpowiedzialnością, jaka na niej ciąży, postanowiła zamknąć z dniem dzisiejszym, aż do odwołania wszystkie istniejące w mieście Lwowie tak publiczne, jak i prywatne szkoły: ludowe, szkoły średnie, przemysłowe, handlowe i seminarja nauczycielskie.

Niniejsze ogłoszenie zastępuje urzędowe zawiadomienie dyrekcji wszystkich zakładów naukowych.

dopuszczone państwa dotąd neutralne oraz państwa przedtem wrogie, w szczególności Niemcy, Austria, Węgry, Bułgaria i Turcja. Co się tyczy ludów i państw tzw. półbarbarzyńskich jak niemień ludów i państw, znajdujących się w stanie choćby chwilowej anarchii, ich udział w lidze narodów nie ma być bezpośredni w charakterze równoprawnych członków, lecz tylko pośredni, w ten sposób, że będą oddane pod opiekę czyli protektorat pewnych oznaczonych państw, których zakres opiekuńczy miałby dopiero być ustalony. Przystąpienie nowego członka do ligi zależać będzie od uchwały większości dwóch trzecich państw związkowych.

Najwyższą władzą ligi narodów, która jednak chyba rzadko będzie funkcjonowała, będzie „zgrupowanie delegatów”. Każde z państw związkowych będzie w zgrupowaniu miało tylko jeden głos bez względu na ilość reprezentantów. Zgrupowanie delegatów będzie dokonywało wyborów, sankcjonowało wydane już zarządzenia oraz rozstrzygać wypadki wyjątkowe lub bardzo doniosłego znaczenia.

Organem wykonawczym ligi, normalnie funkcjonującym oraz najważniejszym ma być „rada wykonawcza”, która składać się będzie z delegatów Stanów Zjednoczonych, Anglii, Francji, Włoch i Japonii oraz z reprezentantów wszystkich innych państw. Członków tej rady wybierze „zgrupowanie delegatów”. Rada wykonawcza zbierać się będzie w miarę potrzeby i wydawać decyzje zasadnicze.

Stalym, urzędującym organem związku będzie tzw. „sekretariat generalny”, składający się z licznych biur i specjalnych komisji np. komisji dla spraw kolonii, komisji dla spraw międzynarodowej pracy itp. „Sekretariat generalny” będzie załatwiał sprawy bieżące i przygotowywał materiały dla decyzji „zgrupowania delegatów” i „rady wykonawczej”.

Istotą projektu stanowi określenie szczegółowych zadań związku narodów.

Pierwszym zadaniem ligi narodów ma być poręczenie i zabezpieczenie *nienuaruszalności i całości terytorjalnej* państw do związku należących. Wojny między członkami związku są wykluczone.

W razie zamachu na jakieś państwo ze strony sąsiada, nie będącego członkiem ligi związek winien zagrożonemu państwu udzielić pomocy. Nadto państwa należące do związku tworzą pewną *wspólną organizację ekonomiczną*, zapewniającą sobie nawzajem *ułatwienia w handlu, kredycie, waluacie, przewozie*.

W tym względzie mają być wydane dyspozycje co do zagwarantowania i utrzymania wolności przewozu i słuszności traktowania handlu wszystkich państw związkowych. Postanowienie to normuje w sposób ogólnikowy owa głośna i drażliwa kwestya tzw. „*wolności mórza*”.

Do ważnych zadań należy międzynarodowe *unormowanie warunków pracy* (dzień roboczy, ochrona kobiet i dzieci itp.), mająca na celu zrównanie wydajności pracy we wszystkich państwach związkowych i uniemożliwienie między narodowej konkurencji co do cen towarów.

Oczywiście kraje stabiliej rozwinięte pod względem ekonomicznym stosując się do międzynarodowych warunków pracy nie będą mogły w równej mierze uczestniczyć w produkcyi towarów, będą zatem stanowiły odpowiedni rynek obcego zbytu.

Spiry wyniknąć mogące między członkami ligi narodów nie będą rozstrzygane przez siłę — to jest jeden z głównych, może najgłośniejszy, cel tej organizacji — *lecz na drodze prawnej* przez „zgrupowanie delegatów”, przez „radę wykonawczą” lub przez międzynarodowy sąd rozjemczy. W razie niepostuszeństwa miałyby być zastosowane *represe gospodarcze i finansowe* (wykluczenie waluaty z obrotu międzynarodowego, zakaz korespondencji, wstrzymanie dostawy surowców, blokada itp.) a nawet *wykluczenie ze związku z dalszemi następstwami ewentualnie ze*